

SAMRÅDSREDOGÖRELSE FÖR VÄGPLAN

Bullerskyddsåtgärder och viltstängsel

E4 Åkroken–Rolfs

Kalix kommun, Norrbottens län

Datum: 2020-06-23

Objektnr: 162909 TRV 2017/122207

Trafikverket

Postadress: Box 809, 971 25 Luleå

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: Samrådsredogörelse för vägplan Bullerskyddsåtgärder och viltstängsel E4 Åkroken
– Rolfs

Författare: Carolina Ingelsson, Joanna Lindberg Munter, Sweco

Dokumentdatum: 2020-06-23

Ärendenummer: TRV 2017/122207

Objektsnummer: 162909

Kontaktperson: Katharina Enström, Trafikverket

Innehåll

SAMMANFATTNING	4
PLANLÄGGNINGSBESKRIVNING.....	5
SAMRÅDSKRETS	5
SAMRÅD	6
Samråd med berörd länsstyrelse	6
Samråd med berörd kommun	8
Samråd med de enskilda som kan bli särskilt berörda	8
Samråd med övriga berörda myndigheter och organisationer	12
Samråd med allmänheten.....	13
SAMRÅD I VÄGPLANEN FRÅN 2020.....	14
Sammanfattning av tidigare inkomna synpunkter samt bakgrund till omtag av vägplan	14
Samråd med berörd länsstyrelse	14
Samråd med allmänheten och de enskilda som kan bli särskilt berörda.....	14
Samråd med övriga myndigheter och organisationer	18

I samrådsredogörelsen sammanställs och sammanfattas hur samrådet bedrivits, vilka synpunkter som kommit in från enskilda, myndigheter och organisationer samt var yttrandena, minnesanteckningar och protokoll från samrådet finns i sin helhet. I samrådsredogörelsen kommenterar Trafikverket de inkomna synpunkterna. Redovisningen i samrådsredogörelsen hålls på en principiell nivå. Varje enskild synpunkt bemöts inte i detalj, däremot sammanställs det som framfört och hur Trafikverket tar ställning till detta.

Sammanfattning

Denna samrådsredogörelse omfattar vägplan Bullerskyddsåtgärder och viltstängsel E4 Åkroken – Rolfs i Kalix kommun, Norrbottens län. Trafikverket planerar att bygga viltstängsel på båda sidor av E4 samt bullerskärmar på båda sidor av E4 i Månsbyn och på södra sidan i Stråkanäs. Viltstängslet kommer att anslutas till bullerskärmar. Vissa fastighetsägare kan komma att erbjudas bullerskyddsåtgärder i form av fasadåtgärder och/eller lokala skärmar vid uteplats. Fasadåtgärder kan vara fönsterbyten, tilläggsrutor eller åtgärder på ventiler.

Projektet ska bidra till att skapa en ökad trafiksäkerhet genom att minska risken för påkörning av ren och vilt. Trafikverkets riktvärden för buller ska uppnås om detta är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. En vägplan tas nu fram för att möjliggöra byggandet.

I skede samrådsunderlag har berörda myndigheter, berörda organisationer samt berörda sakägare fått brev med information om samrådet. Samrådsunderlaget har funnits tillgängligt på Trafikverkets webbplats samt på Trafikverkets kontor i Luleå under samrådstiden 2018-05-21–2018-06-10.

Trafikverket har hållit ett samrådsmöte på orten 2018-11-05. Samrådshandlingen var sedan ute på remiss 2018-11-05 – 2018-11-25. Under remisstiden har samrådshandlingen funnits tillgänglig på Trafikverkets kontor i Luleå samt på Trafikverkets webbplats. Vägplanen ställdes därefter ut för allmänhetens granskning under perioden 2019-06-17–2019-07-28. De synpunkter som inkom efter granskningen sammanställdes i ett granskningsutlåtande.

Som en följd av de synpunkter som kom in under granskningsperioden gjordes en mindre ändring av vägplanen som också kommunicerades med de som blev särskilt berörda av ändringen. Därefter tillstyrkte Länsstyrelsen i Norrbottens län att vägplanen skulle fastställas (2019-10-23) och Trafikverket Region Nord överlämnade vägplanen till Trafikverket, juridik och planprovning för en fastställelseprovning (2019-10-25). Under fastställelseprovningen identifierades brister i de föreslagna bullerskyddsåtgärderna och motiven till dessa. Vägplanen återkallades med anledning av detta och en ny bullerutredning har gjorts med justerade bullerskyddsåtgärder som följd.

Vägplanen har förändrats på ett sätt som är av betydelse för allmänheten vilket innebär att projektet flyttats tillbaka några steg i planlägningsprocessen där nya samråd kring de justerade bullerskyddsåtgärderna har genomförts. Trafikverket har begärt ett nytt godkännande av reviderad miljökonsekvensbeskrivning (MKB) hos länsstyrelsen i Norrbottens län vilken godkändes 2020-06-09. Därefter har vägplanen och

samrådsredogörelsen färdigställts genom slutliga justeringar och vägplanen kungörs nu på nytt och möjliggörs för allmänhetens granskning.

Allt inkommit material rörande vägplanen finns diariefört hos Trafikverket på ärendenummer TRV 2017/122207.

Planläggningsbeskrivning

I planläggningsbeskrivningen klarläggs syftet med samråd, vilka samrådsformer som planeras, när samråd är tänkt att genomföras och vilken samrådskretsen är tänkt att vara. Planläggningsbeskrivningen ska användas som stöd för styrning och genomförande av kommunikationen som sker med både interna och externa intressenter. Syftet är att redan i ett tidigt skede av planläggningsprocessen tydliggöra vad arbetet innebär och vilka ytterligare samråds- och beslutstillfällen som är att förvänta.

Planläggningsbeskrivningen för projektet har uppdaterats vid följande tillfällen: 2018-05-21, 2018-10-17 och 2020-04-06.

Samrådskrets

I skede samrådsunderlag har samråd hållits med Kalix kommun, Vattenfall Vattenkraft AB, Försvaret, Havs- och vattenmyndigheten, Jägarförbundet Kalix, Jägarnas Riksförbund, Kalix Sameby, Kalix Skoterklubb, Kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten, Länsstyrelsen Norrbotten, Länstrafiken Norrbotten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturskyddsföreningen i Kalix, Naturskyddsföreningen rikskansli, Naturvårdsverket, Norrbottens Ornitologiska Förening, Nationalföreningen för Trafiksäkerhetens Främjande, Nyborg skoterklubb, Region Norrbotten, Riksantikvarieämbetet, Sametingen, Statens Geotekniska Institut, Sveriges Geologiska Undersökning, Skanova, Skogsstyrelsen, Sveriges Åkeriföretag, Transportstyrelsen samt berörda samfälligheter, gemensamhetsanläggningar och fastighetsägare.

I skede samrådshandling har samråd hållits med Kalix kommun, Vattenfall Vattenkraft AB, Försvaret, Havs- och vattenmyndigheten, Jägarförbundet Kalix, Jägarnas Riksförbund, Kalix Sameby, Kalix Skoterklubb, Kalix Energi, Kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten, Länsstyrelsen Norrbotten, Länstrafiken Norrbotten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturskyddsföreningen i Kalix, Naturskyddsföreningen rikskansli, Naturvårdsverket, Norrbottens Ornitologiska Förening, Nationalföreningen för Trafiksäkerhetens Främjande, Nyborg skoterklubb, Region Norrbotten, Riksantikvarieämbetet, Sametingen, Statens Geotekniska Institut, Sveriges Geologiska Undersökning, Skanova, Skogsstyrelsen, Sveriges Åkeriföretag, Transportstyrelsen samt berörda samfälligheter, gemensamhetsanläggningar och fastighetsägare.

Samråd

Samråd med berörd länsstyrelse

Länsstyrelsens yttrande över samrådsunderlaget

Länsstyrelsen tycker det är angeläget att stänga ute större vilt från vägarna av trafiksäkerhetsskäl. Men det är också angeläget att Trafikverket tar ett helhetsgrepp med anledning av de milslånga barriärer stängslen skapar för det större viltet och tar fram en plan för hur och var dessa ska kunna passera vägen på ett trafiksäkert sätt.

I projektet bör det utredas och redovisas säkra passagemöjligheter på den aktuella sträckan där det av olycksstatistiken tyder på att det rör sig mycket vilt. Om det inte bedöms möjligt att hitta dessa passagemöjligheter på aktuell sträcka bör Trafikverket studera angränsande sträckor för att skapa passagemöjligheter och undvika milslånga barriärer.

Kommande handlingar bör beskriva barriäreffekterna och dess konsekvenser för både vilt och friluftsliv samt visa vilka säkra möjligheter till passage som finns inom rimligt avstånd från det planerade stängslet. Länsstyrelsen vill också framhålla att det är positivt att en bullerutredning kommer att utföras och inkluderas i kommande handlingar.

Trafikverkets kommentar:

Trafikverket noterar detta och tar med sig det i det fortsatta arbetet.

Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan

Länsstyrelsen har 2018-08-24 beslutat att projektet kan innebära betydande miljöpåverkan.

Länsstyrelsen bedömer att det inte går att utesluta att projektet kommer innebära betydande miljöpåverkan med anledning av de barriäreffekter som sammantaget skapas för vilt, ren och friluftsliv. Viltstängsel har en stor inverkan på renskötseln både positiva och negativa. Det finns idag ingen plan för hur och var vilt ska kunna passera på ett säkert sätt och för varje delsträcka av E4 som stängslas så innebär det att barriären förstärks ytterligare. Därmed anser länsstyrelsen att delar av de kriterier som finns förordningen kan uppfyllas med särskild betoning på verksamhetens utmärkande egenskaper och kumulativa effekter.

I det fortsatta arbetet inklusive upprättandet av MKB bör följande redovisas och beaktas, tillsammans med de synpunkter som länsstyrelsen lämnat i sitt yttrande daterat 2018-06-11:

- Vid naturliga avbrott/öppningar i stängslet bör vilt på lämpligt sätt ledas tillbaka till rätt sida om stängslet. De problem som rennäringen lyft bland annat med renar som tar sig innanför stängslet bör konsekvens utredas på lång sikt tillsammans med eventuella ytterligare åtgärder i angränsande områden för att tydligare kunna bedöma de kumulativa effekterna på rennäringen.
- Av presenterade handlingar framgår att åtgärden kommer innebära en utökning av vägområde i vissa delar vilket tydligt måste framgå i handlingarna.
- Det är viktigt att påverkan och åtgärder för att minimera negativ påverkan på landskapet tydliggörs genom till exempel en landskapsanalys.

Trafikverkets kommentar:

Länsstyrelsens synpunkter kommer att arbetas in och beaktas i det fortsatta arbetet. I närheten av naturliga öppningar kommer uthopp för vilt att anläggas för att leda tillbaka vilt till rätt sida om stängslet. Vägområdets utökning kommer tydligt att framgå på plankartorna.

Komplettering av MKB

För att länsstyrelsen ska kunna besluta om ett godkännande av miljökonsekvensbeskrivningen har länsstyrelsen 2019-02-07 begärt att handlingen ska kompletteras enligt nedan.

- Tydliggöra hur de planerade vägåtgärderna kommer att påverka förståelsen för det äldre odlingslandskapet samt på vilket sätt åtgärderna kommer att medföra barriäreffekter och liknande för detta.
- I MKB:n saknas en beskrivning av vilka åtgärder som planeras för att lindra effekterna av de planerade vägåtgärdernas påverkan på utpekade kulturmiljö- och övriga landskapsvärden.
- I MKB:n framgår inte i önskvärd tydlighet hur mycket brukningsvärd jordbruksmark som behöver tas i anräkning.
- Ökad hastighet bör kunna antas ge ökad risk för ökade vibrationer, denna aspekt behöver därför hanteras i MKB:n

Utöver ovan begärda kompletteringar vill länsstyrelsen även upplysa och påminna om följande:

- Hänsynstagande ska ske vid arbete i närheten av forn- och kulturlämningar.
- Inom det utmärkta projektområdet finns fem identifierade potentiellt förorenade områden.
- I framtiden ser länsstyrelsen behov av att på E4 se över och om möjligt uppföra nya planskilda viltpassager som även kan användas för exempelvis skotertrafik och platser för uthopp för vilt.

Trafikverkets kommentar:

MKB:n kommer att kompletteras enligt länsstyrelsens begäran.

Begäran om ytterligare komplettering av MKB

Länsstyrelsen inkom muntligen 2019-05-02 med ytterligare en begäran om komplettering på aktuell MKB. Den begärda kompletteringen avser en motivering till varför den ca 500 meter långa bullerskärmen i Månsbyn som redovisats i vägplanens samrådsunderlag har tagits bort. Av motiveringen ska det framgå en bedömning av den påverkan på kulturmiljön och landskapet som ligger till grund för borttagande av bullerskärmen.

Trafikverkets kommentar:

Den begärda kompletteringen har hanterats enligt länsstyrelsens begäran och motiveringen framgår av aktuell MKB.

Godkännande av MKB, 2019-05-20

Med stöd av 15 § väglagen godkänner Länsstyrelsen den av Trafikverket inlämnade MKB:n daterad 2018-12-17 (reviderad 2019-04-02 och 2019-05-09), gällande vägplan för bullerskyddsåtgärder och viltstängsel E4 Åkroken-Rolfs i Kalix kommun.

Efter de revideringar av MKB:n som inkommit till länsstyrelsen bedöms handlingen uppfylla de krav på innehåll och samråd som framgår av 6 kap. miljöbalken. Enligt länsstyrelsens bedömning framgår vilka konsekvenser som föreslagna åtgärder kommer få på kulturmiljövärdena i det utpekade odlingslandskapet Nedre Kalix Älvdal. Det framgår även tydligt vilken bullerskärm genom öppet odlingslandskap som har tagits bort och på vilka grunder den är borttagen.

Beslutet kan inte överklagas.

Samråd med berörd kommun

I skede samrådsunderlag har Kalix kommun fått brev med information om samrådet. Samrådsunderlaget har funnits tillgängligt på Trafikverkets webbplats samt på Trafikverkets kontor i Luleå under samrådstiden 2018-05-21 – 2018-06-10. Kalix kommun har inte inkommit med något yttrande i detta skede.

Samråd med de enskilda som kan bli särskilt berörda

Inkomna synpunkter på samrådsunderlaget

I skede samrådsunderlag har de som enskilt berörs av vägplanen fått brev med information om samrådet. Samrådsunderlaget har funnits tillgängligt på Trafikverkets webbplats samt på Trafikverkets kontor i Luleå under samrådstiden 2018-05-21 – 2018-06-10.

Buller

Berörda upplever höga bullernivåer och konstaterar att detta är ett mycket störande problem. Bostadsmiljön är kraftigt påverkad av buller från trafiken. Hälsorisker föreligger, bland annat sömnstörning, hjärntrötthet, nedstämdhet, hjärt-kärl sjukdom, stress och död.

Bullerskärm bör snarast uppföras. Skyndsam handläggning och verkställan av ovanstående ärende är nödvändigt då hastigheten redan idag är mycket hög och därmed även ljudnivån.

Trafikverkets kommentar:

Trafikverket noterar detta tar med sig det i det fortsatta arbetet.

Förekomst av älg

Information om att älg passerar i den skoterled som är belägen vid Innanbäcken km 20/950.

Trafikverkets kommentar:

Trafikverket noterar detta och tar med sig det i det fortsatta arbetet.

Detaljutförning

Önskemål om förslag på placering av bullerskärm. Den bullerskärm som kommer österifrån bör gå ända fram till Strandvägens utfart och fortsätta på andra sidan utfarten, cirka 400 meter längs efter E4 i södergående riktning. Det skulle minska bullernivåerna både från E4 och det förstärkta ljud som blir när trafikbullret studsar mot Storbergets stenvägg.

Synpunkt gällande utsträckning av viltstängsel och bullerskärmar. Ett sådant omfattande ingrepp i boendemiljön kräver ett bättre underlag. Ytterligare barriärer med viltstängsel och bullerskärmar som kommer att ge negativa effekter för landskapsbilden och förstärka E4:ans barriäreffekt genom Månsbyn. Utblicken blir mycket påtaglig för flertalet fastigheter. Ett estetiskt ingrepp som kommer att påverka boendemiljön i byn och värdet på fastigheterna.

Fråga om hur bullerskärmarna utformas på båda sidor om E4 på tomtmark vid de närbelägna fastigheterna? Form, storlek och färg?

Fråga om hur tillgängligheten till de enskilda markägarnas markområden ska utformas?

Fråga om hur skoterleden överfarten E4 vid Månsbyn km 17/200 ska utformas?

Synpunkt gällande planerad hastighetshöjning och dess konsekvenser på boendemiljön i Månsbyn. En oberoende miljöbeskrivning och en landskapsanalys efterfrågas. Störningen av trafiken motiverar inte ett bullerplank som ytterligare stänger in byn och möjligheten till fri utsikt mot älven. Även nya bullermätningar och en konstruktiv dialog med de fastighetsägare som kräver bullerdämpande åtgärder efterfrågas.

Trafikverkets kommentar:

Trafikverket noterar detta och tar med sig det i det fortsatta arbetet.

Det samrådsunderlag som varit ute på samråd är under planläggningens tidiga faser. Det innebär att Trafikverket bland annat beskriver projektet översiktligt samt samlar in kunskap om förutsättningar i området. Beroende på länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan kommer en miljöbeskrivning alternativt en miljökonsekvensbeskrivning tas fram där miljökonsekvenserna beskrivs och analyseras. I detta dokument ingår även en landskapsanalys. De som berörs av projektet kommer att få möjlighet att lämna synpunkter även på detta.

Detaljerad utformning av bullerskärm kommer utredas i samrådshandlingen. Trafikverket planerar ett samrådsmöte under hösten 2018 där de som berörs av projektet bjuds in. I det skedet har man kommit längre i planläggningen och kommer att visa förslag på vilka åtgärder som planeras. Då kommer ritningar vara framtagna.

Trafikverket kommer inte försvåra markägares möjligheter att ta sig till sina marker.

Skoterleden kommer att utredas mer detaljerat i ett senare skede.

Den slutliga hastigheten fastställs inte i vägplanen, utan baseras på flera aspekter och beslutas när projektet är färdigbyggt.

Inkomna synpunkter på samrådshandlingen

I skede samrådshandling har de som enskilt berörs av vägplanen fått brev med information om samrådet. Samrådsunderlaget har funnits tillgängligt på Trafikverkets webbplats samt på Trafikverkets kontor i Luleå under samrådstiden 2018-11-05 – 2018-11-25.

Buller

Berörda motsätter sig bullerskärm från vägporten km 16/800 och fram till skoterövergången km 17/300. Synpunkt om att detta kommer att påverka landskapsbilden på ett negativt sätt.

Önskemål om att den föreslagna bullerskärmen på norra sidan av E4an i Månsbyn ska förlängas i riktning mot Töre.

Befarar att bullerskärm medför att älvsutsikt från fastighet går förlorad. Föreslår istället placering av bullerskärm mellan E4 och gång- och cykelväg.

Önskemål om lokal bullerskärm vid altan.

Synpunkt gällande att införa striktare kontroll av hastighet för att sänka bullernivåer.

Synpunkt gällande bullerberäkningar och att dessa blivit fel angående placeringen av uteplatsen.

Efterfrågar nya bullermätningar eftersom nuvarande anses vara felaktig.

Trafikverkets kommentar:

Bullerstörningen bedöms utifrån gällande riktvärden. Riksdagen har angett riktvärden för buller från vägar och järnvägar.

Enligt Trafikverket ska de samhällsekonomiskt mest effektiva bullerskyddsåtgärderna användas (TDOK 2014:1021). En kombination av vägnära åtgärder (t ex bullerskärmar och bullervallar), åtgärder för att skydda de mest utsatta (t ex lokala bullerskärmar och tilläggsisolering i fasad) och tillräcklig hänsyn till buller i planeringsskedet kan komma användas för att minska bullrets negativa effekter.

Vid upprättande av bullerskyddsåtgärderna ska hänsyn tas till vad som är tekniskt möjligt och samhällsekonomiskt rimligt

Trafikverket har utfört nya beräkningar där bullerskärmen har tagits bort mellan 16/800-17/300 och närliggande fastigheter istället föreslagits erbjudande om fastighetsnära bullerskyddsåtgärder för att klara riktvärdena. Trafikverket ämnar gå vidare med förslaget att slopa bullerskärmen mellan km 16/800-17/300.

Placeringen av bullerskärmar och dess utformning styrs av utförd bullerberäkning. Att förlänga bullerskärmen i riktning mot Töre innebär att bullerskärmen inte kan utformas genomgående på grund av anslutningen vilket medför att den bullerdämpande effekten ej uppnås.

Föreslagen placering av bullerskärm är inte möjlig på grund av bristande utrymme mellan E4 och gång- och cykelväg eftersom snöröjningen av E4 ska fungera.

Föreslagna fastighetsnära bullerskyddsåtgärder framgår i sammanställd tabell bifogad i samrådshandlingen.

Trafikverket tar med sig synpunkten men i denna vägplan ingår endast viltstängsel och bullerskärmar.

Trafikverket kommer att utreda bullerberäkningarna vidare utifrån information som inkommit efter samrådsmötet.

Trafikverket noterar detta och kommer att se över genomförda bullerberäkningar vidare utifrån information som inkommit efter samrådsmötet.

Detaljutförning

Förslag på placering av gånggrind vid km 14/000 för att kunna korsa E4.

Önskemål om att någon kommer ut och förklarar åtgärderna på plats.

Önskemål om att en bullervall anläggs nedanför fastigheter intill E4 och att massor tas från älvsidan av E4.

Synpunkt gällande att flytta busshållplatsen.

Trafikverkets kommentar:

Föreslagen placering anser Trafikverket är olämplig. En vägport finns under E4 i km 13/750 där passage istället kan ske.

Föreslagna åtgärder kommer att framgå mer detaljerat i granskningshandlingen.

Bullervallar anläggs vanligtvis när överskottsmassor finns i projektet vilket det ej gör i detta projekt. Eftersom avvattningen av väganläggning ska fungera krävs att diket finns kvar varpå bullervallen behöver placeras tillräckligt långt ifrån vägen för att rymma diket. Detta medför att markintrånget blir stort.

Trafikverket tar med sig synpunkten men i denna vägplan ingår endast viltstängsel och bullerskärmar.

Hastighet

Synpunkt om att bibehålla nuvarande hastighetsgräns längs hela sträckan alternativt sänka hastighetsgränsen till 80 km/tim.

Trafikverkets kommentar:

Trafikverket tar med sig synpunkten men i denna vägplan ingår endast viltstängsel och bullerskärmar.

Samråd med övriga berörda myndigheter och organisationer

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Yttrande på samrådsunderlaget

Där bulleråtgärder planeras längs större vägar med stor andel tung trafik samt vid vägar som är prioriterade transportvägar för farligt gods bör analys av möjlig anpassning av bulleråtgärder för att även reducera risk göras. Det innebär exempelvis att vall byggs istället för plank, att plank utformas för att stoppa utbredning av pölbrand och jetflamma eller att kombinationsutformning av buller/riskreducerande åtgärder vidtas.

Trafikverkets kommentar:

Trafikverket noterar detta och tar med sig det i det fortsatta arbetet.

Skogsstyrelsen

Yttrande på samrådsunderlaget

Skogsstyrelsen har inget att invända mot den planerade åtgärden så länge planeringen följs och åtgärder utförs i enlighet med samrådsunderlaget.

Kalix sameby

Vid dialogmöte med samebyn i skede samrådsunderlag framkom följande information:

Samebyn framhäver att de tidigare inte haft problem i Åkroken, men i år (2018) har renarna hittat dit. Runt Åkroken tar sig renarna innanför viltstängslet. Det saknas också grindar på avfartsvägar söder om Åkroken. Renarna har även lärt sig att ta bron över Kalixälven vid Åkroken och kommer då rätt ut på E4. Samebyn konstaterar att det är problem vid Åkroken och att åtgärder måste vidtas. Stängselåtgärder behövs längs hela E4 genom deras vinterbetesmarker och en utbyggnad av ytterligare stängsel på sträckor där det idag saknas.

Trafikverkets kommentar:

Vägplanen sträcker sig förbi trafikplats Åkroken. Befintligt viltstängsel runt trafikplatsen kommer därför ses över och åtgärdas för att minska öppningar.

Sametinget

Yttrande på samrådsunderlaget

Avstår från att yttra sig i ärendet.

Yttrande på samrådshandlingen

Ställer sig positiva till förslaget och anser att det är viktigt att samråd fortsätter med samebyn kring utformningen av viltstängslet.

Försvarmakten

Har inga synpunkter.

Havs- och vattenmyndigheten

Har inga synpunkter.

Naturvårdsverket

Avstår från att yttra sig i ärendet.

Sveriges Geologiska Undersökning

Avstår från att yttra sig i ärendet.

Statens Geotekniska Institut

Avstår från att yttra sig i ärendet.

Skanova

Avstår från att yttra sig i ärendet.

Polismyndigheten

Har inga invändningar på detta utan ser bara positivt på att det uppförs viltstängsel pga den rådande viltolycksrisken på sträckan. Det som är önskvärt är att man tar hänsyn till passager för allmänheten och att dessa skyltas med "Stäng efter dig" exempelvis vid skoterleder mm

Samråd med allmänheten

Inkomna synpunkter i skede samrådshandling har sammanfattats under rubriken "Samråd med de enskilda som kan bli särskilt berörda".

Samråd i vägplanen från 2020

Sammanfattning av tidigare inkomna synpunkter samt bakgrund till omtag av vägplan

Det har genomförts ett samrådsmöte på ort 2018-11-05. Samrådshandlingen var sedan ute på remiss 2018-11-05–2019-11-25 och fanns även tillgänglig på Trafikverkets kontor i Luleå samt på Trafikverkets webbplats. Vägplanen ställdes därefter ut för allmänhetens granskning under perioden 2019-06-17–2019-07-28. De synpunkter som inkom efter granskningen sammanställdes i ett granskningsutlåtande som finns att läsa i sin helhet hos Trafikverket, diarienummer TRV 2017/122207.

Som en följd av de synpunkter som kom in under granskningsperioden gjordes en mindre ändring av vägplanen som också kommunicerades med de som blev särskilt berörda av ändringen. Efter ändringen hade de berörda möjlighet att inkomma med synpunkter mellan 2019-09-09 och 2019-09-26. Därefter tillstyrkte Länsstyrelsen i Norrbottens län att vägplanen skulle fastställas (2019-10-23) och Trafikverket Region Nord överlämnade vägplanen till Trafikverket, juridik och planprövning för en fastställelseprövning (2019-10-25). Under fastställelseprövningen identifierades brister i de föreslagna bullerskyddsåtgärderna och motiven till dessa. Vägplanen återkallades med anledning av detta och en ny bullerutredning har gjorts med justerade bullerskyddsåtgärder som följd.

Vägplanen har förändrats på ett sätt som är av betydelse för allmänheten vilket innebär att projektet flyttas tillbaka några steg i planlägningsprocessen där nya samråd kring de justerade bullerskyddsåtgärderna har genomförts. Trafikverket har begärt ett nytt godkännande av reviderad MKB hos länsstyrelsen i Norrbottens län vilken godkändes 2020-06-09. Därefter har vägplanen och samrådsredogörelsen färdigställts genom slutliga justeringar och vägplanen kungörs nu på nytt och möjliggörs för allmänhetens granskning.

Samråd med berörd länsstyrelse

Godkännande av reviderad MKB, 2020-06-09

Med stöd av 15 § väglagen godkänner länsstyrelsen den av Trafikverket inlämnade MKB:n daterad 2020-05-26, gällande vägplan för bullerskyddsåtgärder och viltstängsel E4 Åkroken-Rolfs i Kalix kommun.

MKB:n har reviderats vid ett flertal tillfällen innan den slutligen godkändes hos länsstyrelsen 2019-05-20. Därefter har Trafikverket återtagit vägplanen från fastställelseprövningen på grund av ändringar i planen. Ändringarna gäller främst de skyddsåtgärder som vidtas och utformningen av dessa. Enligt länsstyrelsens bedömning uppfyller handlingen de krav på innehåll och samråd som framgår av 6 kap. miljöbalken. Den reviderade MKB:n kan godkännas ur kulturmiljösynpunkt. Sträckan med bullerskärmar har kortats ner, vilket gör att påverkan på det utpekade odlingslandskapet Nedre Kalix Älvdal blir mindre.

Beslutet kan inte överklagas.

Samråd med allmänheten och de enskilda som kan bli särskilt berörda

Trafikverket skickade ut ett separat brev om nytt erbjudande om samrådsmöte på ort 2020-04-06 (med anledning av förändringarna) endast till de enskilda som kan antas bli särskilt

berörda efter ändringarna dvs. i de fall där vi tar ytterligare ny mark i anspråk. Övriga berörda har fått information om samrådshandlingen och deras möjlighet att yttras sig enligt nedan.

I brevet informerade Trafikverket att man beslutat att inte anordna fysiska möten på orten i en gemensam lokal på grund av Covid19 (Corona) viruset. Enligt lag är väghållningsmyndigheten dock skyldig att erbjuda ett fysiskt samrådsmöte på orten till ägare av fastigheter där mark eller utrymme kan komma att tas i anspråk för vägen. Genom erbjudandet uppfylls denna skyldighet och de berörda hade möjlighet att begära ett fysiskt möte fram till och med 2020-04-29. En sådan begäran har inkommit och Trafikverket kommer att genomföra ett särskilt samråd med de som begärt detta.

Inkomna synpunkter på samrådshandlingen

I skede samrådshandling har de enskilda som särskilt berörs, berörd kommun, länsstyrelse, övriga statliga myndigheter samt den allmänhet och de organisationer som berörs fått brev med information om de förändringar som har skett i vägplanen. Annonsering har även skett i lokalpress 2020-04-09 i NSD och Norrbottens kuriren. Samrådsmaterialet har funnits tillgängligt på Trafikverkets webbplats samt på Trafikverkets kontor i Luleå under samrådstiden 2020-04-06–2020-04-29.

En sammanfattning av de synpunkter som inkommit finns tillsammans med Trafikverkets svar nedan. Flera av synpunkterna är likvärdiga och har därför till viss del sammanfattats där det har varit möjligt.

Vilt

En synpunkt om vilt har inkommit där man har uppmärksammat att älgar vandrar längs älven och vidare upp mot skogen och korsar därmed E4. Viltolyckor med ren har förekommit längs sträckan.

Fråga om vad ett viltuthopp är samt synpunkt om att det viltstängsel som anläggs är allt för omfattande har också inkommit. Påverkar viltstängsel tillgängligheten ned till älven?

Trafikverkets svar

Projektet ska bidra till att skapa en ökad trafiksäkerhet genom att minska risken för påkörning av ren och vilt. Det viltstängsel som anläggs är nödvändigt för att hindra djur att ta sig ut på E4. I närheten av naturliga öppningar kommer uthopp för vilt att anläggas för att leda tillbaka vilt till rätt sida om stängslet. Ett viltuthopp är en konstruktion där djur som tagit sig in på vägen kan hoppa ut från vägområdet, samtidigt som djur hindras från att ta sig in på vägen från omgivande terräng.

Stängselutformning, grindar med mera anpassas utifrån att de ska tillgodose allmänna och enskilda intressen, exempelvis rennäringen, vilda djur, friluftsliv och enskilda markägares behov av tillgänglighet till diverse markområden.

Buller

Flera synpunkter avser frågor om föreslagna bullerskyddsåtgärder samt avsaknad av bullerskyddsåtgärder, så som varför en bullerskärm som fanns med i det tidigare förslaget har tagits bort i nuvarande förslag samt varför en bullerskärm är förkortad i nuvarande förslag i förhållande till det gamla.

Vid en jämförelse mellan den tidigare bullerutredningen och den nuvarande utredningen förefaller det sig väldigt konstigt att man först projekterat för en bullerskärm som sedan förkastas då den inte längre uppges vara motiverad. Andra funderingar såsom hur inventeringen har gått till, hur väl man gått igenom fasaden, hur beräkning och tolkning i förhållande till tidigare utredning gjorts samt hur stor hänsyn till omgivande terräng som tagits vid beräkningarna framgår också.

Önskemål om förlängning av bullerskärmar har också inkommit, dels på grund av oro för att en bullerskärm ska reflektera bullret så att ljudnivåerna ökar, dels på grund av att täppa till en öppning mellan två ekonomibygnader.

Fördjupade utredningar om fasadåtgärder efterfrågas.

Fråga om hur buller ska elimineras har också inkommit. Speciellt om planer finns på att utveckla en fastighet med flera byggnader.

Ljudnivån är en stor olägenhet för de fastighetsägare som har sin tomt mot E4. Bidrag har utlovats till luddämpande åtgärder.

Fråga om bullerskärm kan komma att förhindra sikten ned till älven har framställts.

Trafikverkets svar

Bullerstörningar baseras på gällande riktvärden antagna av riksdagen. Trafikverket gör i samband med vägplanen en bullerutredning för berörda fastigheter. Denna bullerutredning har genomförts på nytt då det under fastställelseprövningen identifierades brister i de föreslagna bullerskyddsåtgärderna och motiven till dessa. Åtgärder föreslås för fastigheter där riktvärdet för väsentlig ombyggnad överskrids. Föreslagna åtgärder bedöms utifrån ett tekniskt, miljömässigt och samhällsekonomiskt perspektiv. De samhällsekonomiskt mest effektiva bulleråtgärderna ska användas.

I första hand anläggs därför vägnära bullerskyddsåtgärder som t.ex. en bullerskärm. Är det inte ekonomiskt rimligt gör Trafikverket en samhällsekonomisk beräkning av vilka andra åtgärder som är lämpliga att vidta vid varje enskild fastighet som i olika grad är berörda. Resultatet av utredningen samt förslag på åtgärder för varje enskild fastighet kommer att redovisas då vägplanen ställs ut för granskning.

Vidare kommer en invändig inventering av vissa byggnader att genomföras när möjlighet ges. Denna inventering genomförs i de fall där exakta åtgärder för ett enskilt bostadshus inte kan bedömas utifrån den utvändiga inventeringen. I planen kommer det därför att framgå om vidare inventering krävs för att avgöra exakt vilka fastighetsnära åtgärder som behöver vidtas vid vissa enskilda bostadshus.

Alla bullerberörda bostadshus har inventerats med avseende på fasadens ljudreduktion och uteplatsers placering och utformning. Förutsättningarna vid respektive bostadshus används vid överväganden om åtgärder för att kunna beräkna nivåer utomhus och på uteplats med olika vägnära åtgärder respektive ingen vägnära åtgärd. De bostadshus som föreslås inventeras fördjupat är de som beräknas ligga precis på gränsen att överskrida riktvärde inomhus och som därför behöver utredas ytterligare genom mätning av ljudreduktion i befintlig fasad.

Terrängen beaktas vid beräkning av buller och beräkningsmodellen innehåller terrängdata från Metria. Samma beräkningsmodell som användes vid den tidigare utredningen har använts i denna utredning.

I förhållande till tidigare utredning har behov av bullerskärm inte förändrats, men vid en samhällsekonomisk beräkning har det visat sig att tidigare föreslagen bullerskärm inte är samhällsekonomiskt lönsam. Detta ligger också till grund för att vissa nya skärmar föreslås samt att vissa skärmar har kortats av.

Där ljudet riskerar att studsas och påverka andra fastigheter planeras för absorberande bullerskärmar.

Frågor om ersättning ingår inte i vägplanen. Ersättningsfrågor hanteras i kommande markförhandlingar som påbörjas i samband med projektets byggstart.

Skärmarna på södra sidan av E4 kommer att bli 3 meter höga.

Skärmarna på norra sidan av E4 blir 2,2 m höga.

Värde på fastighet

Fråga om hur avsaknaden av en bullerskärm kan påverka värdet på en obebyggd fastighet har inkommit. Vilken hänsyn tas till en fastighet som är taxerad som obebyggd (tomtmark) i förhållande till en bebyggd fastighet?

Trafikverkets svar

De bullersskyddsåtgärder som föreslås inom ramen för aktuell vägplan baseras på bullerberäkningar som genomförts utifrån befintliga byggnader. Trafikverket kan i denna vägplan inte beakta eventuella framtida byggnationer på en fastighet.

Hälsorisker och oro för förskjuten tidplan

Av en synpunkt framgår problem med hälsorisker som en följd av trafikbuller. Buller orsakar stress, sömnstörning, trötthet, påverkan på minnet, koncentrationssvårigheter samt nedstämdhet och depression. Boendemiljön är inte acceptabel. Både fysisk och psykisk ohälsa förekommer i Månsbyn. Oro uttrycks för att projektet skjuts på framtiden.

Trafikverkets svar

Trafikverket är medvetna om att riktvärden för buller överskrids vid ett stort antal bostadshus längs sträckan och att åtgärder för att reducera riktvärden för buller nu genomförs i vägplanen. Med föreslagna bullerskyddsåtgärder bedöms boendemiljön förbättras längs aktuell sträcka.

Vägplanen kommer att kungöras och ställas ut för ny granskning, därefter skickas den vidare för fastställelse hos Trafikverkets enhet för juridik- och planprövning. När planen är fastställd följer en överklagandetid innan planen vinner laga kraft. Först därefter kan byggnationerna påbörjas. En bygghandling tas fram parallellt med arbetet med vägplanen. Denna handling används som underlag vid byggnationerna. Med anledning av detta är det inte möjligt att ange en mer detaljerad tidsram för byggstart. Målsättningen är att påbörja byggnationerna tidigast under 2021.

Övriga synpunkter

Det har inkommit flera synpunkter som rör följande; Frågor om in- och utfarter till E4, tidigare byggnationer av E4, förslag till påfart till E4 i Månsbyn, bro i Stråkanäs, busshållplatser, eventuell hastighetshöjning och förslag på hastighetssänkning till 80 km/h, förslag på fartkameror och gångtunnlar, trafikintensitet, detaljer om bullermätningar, höjder och bilder på bullerskärmar, ersättningsfrågor etc. har framställts.

Trafikverkets svar

En översyn av de åtgärder som nämns ovan ligger inte inom ramen för denna vägplan som endast omfattas av viltstängsel, bullerskyddsåtgärder samt anläggande av viltuthopp. De åtgärder som vidtas i aktuellt projekt möjliggör däremot en eventuell höjning av hastigheten i framtiden.

I PM buller framgår mer detaljerad information om utförda bullerberäkningar samt föreslagna bullerskyddsåtgärder. Rapporten kommer finnas tillgänglig när vägplanen ställs ut för allmänhetens granskning. Höjder på bullerskärmar framgår av plankartorna. Skärmarna på södra sidan av E4 kommer att bli 3 meter höga. Skärmarna på norra sidan av E4 blir 2,2 m höga.

Frågor om ersättning ingår inte i vägplanen. Ersättningsfrågor hanteras i kommande markförhandlingar som påbörjas i samband med projektets byggstart.

Samråd med övriga myndigheter och organisationer

Inkomna synpunkter på samrådshandlingen

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Avstår från att yttra sig i ärendet.

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Avstår från att yttra sig i ärendet och hänvisar till SGU:s checklista vid infrastrukturprojekt. I checklistan framgår handledning och relevant information om jordarter, berggrund, grundvatten och georisker som skred och sura sulfatjordar. Checklistan är användbar vid planering för att begränsa påverkan av grundvatten i projektet.

Havs- och vattenmyndigheten

Avstår från att yttra sig i ärendet.

Naturvårdsverket

Avstår från att yttra sig i ärendet.

Sametinget

Samtinget hänvisar till tidigare inlämnade yttranden i aktuellt ärende och poängterar vikten av att fortsatt dialog med berörd sameby förs under såväl planering som utförande av åtgärder samt efter färdigställandet. Detta för att säkerställa flyttledernas funktion och för att minska negativ påverkan på renskötseln.

Trafikverkets svar

Trafikverket tackar för synpunkterna och svarar att man kommer beakta den checklista som SGU hänvisar till samt att fortsatt dialog med berörd sameby kommer att hållas.

Trafikverket, Box 809, 971 25 Luleå. Besöksadress: Sundsbacken 2-4.
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

www.trafikverket.se